

Portugál mese:

Mese az együgyű emberről

Élt egyszer egy asszony, akinek az ura roppant együgyű ember volt.

Ha egyedül hagyta az urát, az együgyű ember hamarosan felfordította az egész házat, ha pedig a piacra küldte, a férfi semmit nem tudott megvenni vagy eladni rendes áron.

Egy szép napon az asszony megint elküldte urát a piacra, hogy adjon el egy vég vásznat, de mielőtt útnak eresztette volna, még a lelkére kötötte:

- Olyan embernek vagy asszonynak ne add el a portékádat, aki sokat locsog, mert az csak be akar csapni téged.

A férfi kiment hát a piacra, de ott mindenki nagyon sokat beszélt, úgyhogy bárki kérte a portékáját, mindig csak azt mondta:

- Neked nem adom, mert túl sokat beszélsz.

Így persze nem sikerült eladni a vásznat. Megindult hát vele hazafelé, s útközben egy kápolnához ért. Be is tért oda, hogy elmondjon egy imát a faragott szent előtt. Ahogy ott imádkozik, egyszerre ünnepi harangszót hall odakintről. Felpattant, otthagyta a földön a portékáját, és kiment, hogy lássa az ünnepséget.

Mire visszatért, valaki ellopta a vég vásznat. Odafordult hát a faragott emberhez, és így szólt:

- Ohó, már értem, te vetted meg a portékámat, csak nem akartál kijönni érte a piacra, restelted a fáradságot! No, akkor hát add meg az árát is!

A faragott szent azonban csak állt mozdulatlanul, és nem adta oda neki a pénzt. Az ember lassacskán dühbe jött, végül pedig nekitámadt a szentnek, és az öklével akkorát csapott rá, hogy letaszította az oltárról.

Ebben a pillanatban a szent lábához rakott alamizsnából legurult öt fillér az együgyű ember elé.

- Jól van, így már becsületesen megfizetted a vásznat - mondotta az ember elégedetten, felszedte a filléreket, otthagya a faragott szentet a földön, és indult tovább, hazafelé.

Amikor hazaért, elmesélte a feleségének az egész történetet, és odaadta neki az öt fillért.

Később egyszer, mikor megint hetivásár volt, az asszony újra elküldte őt a piacra, hogy vegyen két tucát varrótűt. Az ember elment a piacra, aztán hazajött, de nem szólt egy szót sem.

- Hoztál tűt? - kérdezte a felesége-

- Tűt? - mondta az ember. - Vagy úgy, igaz is...Vettem tűt a piacon, de tudod, hazafelé jövet talákoztam egy ökrös szekérrel, amin trágyát vittek. Az ökrök megcsökönyösödtek, én meg segítettem tolni a szekeret: de nem bírtam a szekeret is tolni, meg a tűket is tartani: bedobtam hát mind a kocsiba: később pedig nem tudtam megtalálni a tűket a trágya között.

- Ó, a jó isten áldjon meg, te szerencsétlen! Bolond vagy, hogy a trágyába dobtad a tűket? Az ilyesmit az ember beletűzi a dolmányába.

- Igaz, igaz, jól mondd - legközelebb majd így csinálom.

Ezután nemsokára elküldte őt a felesége a kovácshoz, hogy hozza haza a járomszögeket. Az együgyű ember el is hozta a kovácstól az ökrök jármába való szögeket, de úgy hozta, hogy valamennyit beletűzdelte a dolmányába, és egészen szétszaggatta velük a ruháját.

- Ó, te szerencsétlen, megbolondultál? Hát így szétszaggattad a ruhádat?

- Igen, hát hogyan hoztam volna haza máskülönben a járomszögeket?

- Még ezt kérded? Hát egy batyuba kellett volna beleraknod, és a válladra vened.

- Igaz, igaz, jól mondd - legközelebb majd így csinálom.

Egyszer aztán a felesége elküldte őt a vásárra, hogy vegyen egy malacot. Az együgyű ember meg is vette a malacot: aztán megragadta a nyakánál fogva, és a vállára vette, így vitte haza. Mire hazaért vele, a malac megfulladt.

Ahogy a felesége meglátta, felkiáltott:

- Jaj, mit csináltál már megint, az isten áldjon meg! Megfojtottad a malacot, te boldogtalan!

- De hát hogyan kellett volna hazahoznom?

- Még ezt sem tudod? Kötőféken kellett volna vezetned, és bottal hajtanod.

- Igaz, igaz, jól mondod. Legközelebb majd így csinálom.

Egyszer aztán azért küldte el a felesége a hetivásárra, hogy vegyen egy korsót. Az együgyű ember megvette a korsót, kötőféket kötött a korsó nyakára, és húzni kezdte maga után a földön. Mire hazaért, a korsónak híre-hamva se volt, csak a füle fityegett a kötélén, ennyi maradt meg belőle. Ahogy az asszony meglátta a korsó fülét, felkiáltott:

- Istenem, istenem, sírba viszel engem, te együgyű ember! Többet nem küldelek el a hetivásárra.

- Persze, persze, igazad van. Eredj csak te inkább, én majd itthon maradok.

Így hát a legközelebbi hetivásárra az asszony ment el. De mielőtt elindult volna, még ellátta az urát tanácsokkal:

- Ide hallgass, barátom - mondta. - Ügyelj, hogy a kecskék be ne menjenek a kukoricába. Ne menj le a pincébe, és ne nyúlj a hordóhoz, nehogy kifolyasd belőle a bort. Ne nyúlj a köcsögökhöz se, mert abban lúgkő van - mondotta az asszony, holott cukor volt benne -, és ha belekóstolsz, akkor menten meghalsz. Vigyázz nagyon a kotlósrá, nehogy valami baja essék.

Az asszony elment a piacra: de alighogy kitette a lábát a házból, az együgyű ura vágott magának egy jókora szelet sonkát, és megsütötte (persze azért, hogy megegye, szegény bolond!). Aztán lement a pincébe, hogy egy pohár bort hozzon magának, de közben elgurult a hordó dugója. A dugó helyett bedugta hát a hordót az ujjával, és ott maradt állva.

Ebben a pillanatban beszaladt hozzá a kutyája. Odahívta a kutyát, s farkával bedugaszolta a hordót. No, gondolta magában, most végre nekiláthat a sonkának és a pohár borocskának.

De mielőtt még falatozni kezdett volna, kiabáltak neki odakintről, kihívták, mert a kecskék mind bementek a kukoricába. Sietve leszaladt hát a pincébe, és hívta a kutyáját. A kutya kirohant, otthagya a hordót, s a bor kezdett szépen kiömleni belőle.

Mire az együgyű ember visszatért, már az egész pince borban úszott, s a bor mind kifolyt. Fogta hát a liszteszsákokat, és sorjában mind kiöntötte a földre, hogy felitassa a liszttel a sok bort, és a felesége ne vegye majd észre a dolgot, ha hazajön. Közben egy róka rászabadult a kotlóstyúkra, és elvitte. Erre már aztán az együgyű ember sírva fakadt.

- Jaj, édes jó istenem! Nincs szerencsém, nincs szerencsém! Most már igazán nem tudom, hogy mitévő legyek!

Odament hát elkeseredésében a cukros köcsöghöz, és megkóstolta, mert azt hitte, hogy méreg van benne, és meg akart halni. De mivel a cukor jó édes volt, nagyon ízlett neki, lassacskán

mind megeszegette. Aztán az egyik szekrényben lépes mézet talált: azt is megette, mert úgy képzelte, hogy akkor majd hamarabb meghal: márpedig sietős volt neki a halál, mert nem akarta bevárni a feleségét, vagyis inkább az asszony perlekedését, ha majd hazajön.

De lassan-lassan észrevette, hogy eddig még nem halt meg egy szikrát sem. Fogta hát a cséphadarót, és elkezdett hadonászni a levegőben, hogy agyoncsapja magát vele! A cséphadaró azonban kiesett a kezéből, ő meg hanyatt vágódott a szoba másik sarkába.

Végül aztán, miután tapasztalta, hogy még mindig nem halt meg, beleült a kotlós fészkébe, és nekifogott, hogy kiköltse a tojásokat. Itt üldögélt, s szomorúan kotkodácsolt:

- Kot-kot, kot-kot...

Így talált rá a felesége.

- Jaj, te szerencsétlen! - kiáltott fel az asszony.

- Kot-kot, kot-kot...

Nézte az asszony egy darabig, ahogy ott ült, hogy kiköltse a tojásokat, aztán alaposan lehordta, de a végén azt mondta neki:

- Állj már föl onnét, te kedves bolondom!

Aztán mindent megbocsájtott neki, és szent lett a béke közöttük.

Fordította: Ottlik Géza